

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSSOR IV.

A bűncselekmény megvalósulási szakaszai. A bűncselekmény elkövetői.
A bűncselekményi egység és többség. A bűnhalmazat

Büntetőjog I.

Igazságügyi igazgatási alapszak

1. A szándékos bűncselekmény megvalósulási szakaszai.
Csemáné Váradi Erika – Görgényi Ilona – Gula József – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc: Magyar büntetőjog. Általános rész. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2015. továbbiakban: Tankönyv – 84. oldal
 1. akarat-elhatározás (a bűncselekmény gondolatának felmerülése) – nem releváns büntetőjogi szempontból
 2. előkészület (a bűncselekmény elkövetésének előkészítése),
 3. kísérlet (a bcs. megkísérlése)
 4. befejezettség

A büntetőjog e stádiumok közül az előkészületnek, a kísérletnek és a befejezettségnek tulajdonít jelentőséget és fűz hozzájuk jogkövetkezményeket.
2. Mi a különbség a szándékos illetve a gondatlan bűncselekmény megvalósulási szakaszai között?
A gondatlan bűncselekménynek csak befejezett stádiuma van.
3. Az előkészület és a kísérlet elhatárolása.
Konzultáció

A bűncselekmény az előkészülettel már megjelenik a külvilágban, a törvényi tényálláshoz tartozó elemek megvalósítására még nem kerül sor (de az elkövetőben már fennáll az elkövetés szándéka). Az előkészület csak kivételesen büntetendő, akkor, ha azt a törvény külön elrendeli.

A kísérlettel az elkövető belép a törvényi tényállásba, az azonban teljes egészében nem, csak részben valósul meg. A kísérlet minden esetben büntetendő, a befejezett bűncselekmény büntetési tételének figyelembe vételével.
4. Az előkészület fogalmi elemei.
Btk. 11. § (1) bek. + Tankönyv 85.o.

Objektív elemei: öt elkövetési magatartás:

 - felhívás,
 - ajánlkozás,
 - vállalkozás,
 - közös elkövetésben megállapodás,
 - a bcs. elkövetéséhez szükséges vagy azt könnyítő feltételek biztosítása

Szubsztív elem: a bűncselekmény befejezésére irányuló célzat.
5. Milyen büntethetőséget megszüntető okokat ismerünk az előkészület körében?
Előkészülettől való önkéntes visszalépés. Tankönyv 86-87.o.

Formái: Btk. 11. § (2)

6. Az ún. maradék-bűncselekményért való felelősség kérdése az előkészület kapcsán.
Btk. 11. § (3) bek. + Tankönyv 87. o

7. A kísérlet Btk-beli fogalma.
Btk. 16. §

8. A kísérlet fajtái.
Tankönyv 90-91. o.
- teljes és nem teljes kísérlet
- közeli és távoli kísérlet
- alkalmatlan kísérlet

9. Sorolja fel a kísérlet fogalmának elemeit!
Tankönyv 89.o.
- szándékosság
- a bűncselekmény elkövetésének megkezdése
- a bűncselekmény be nem fejezése.

10. Milyen bűncselekményeknek nem lehet kísérlete?
Tankönyv 89-90. o.
- gondatlan bűncselekmények (pl. hanyag kezelés)
- tiszta mulasztásos bűncselekmények (pl. segítségnyújtás elmulasztása)
- vegyes bűnösségi szerkezetű bűncselekmények (pl. halált okozó testi sértés)
- előkészületi cselekmények
- részesi közreműködés
- ahol a bcs. természete zárja ki (pl.: verbálisan megvalósítható bcs-ek)

11. Az alkalmatlan kísérlet fajtái és jogkövetkezménye.
Tankönyv 90-91.o. Btk. 10. § (3) bek.

12. Milyen büntethetőséget megszüntető okokat ismerünk a kísérlet körében?
Tankönyv 91. o.
Btk. 10. § (4) bek.
Önkéntes elállás és önkéntes eredményelhárítás

13. Melyek az önkéntes visszalépés, mint büntethetőségi akadály jellemzői?
- önkéntesség (saját akaratelhatározás)
- végleges tervfeladás
- személyhez kötöttség
- maradékbűncselekményért való felelősség

14. A kísérlet büntetendősége.
Konzultáció + Tankönyv 91. o.
A Btk. alapján a kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni.
A Btk. 82. § (4) bek. a büntetés enyhítése körében a jogalkalmazó számára lehetőséget ad a vonatkozó büntetési tétel kétfokú leszállítására; a Kúria 56. számú Büntető Kollégiumi véleménye (III/1.p) alapján pedig a cselekmény kísérleti szakban maradása enyhítő körülményként figyelembe vehető. Ennek megfelelően a gyakorlatban általában enyhébb büntetést alkalmaznak a kísérlet, mint a befejezett bcs. esetén.

15. A befejezett és a bevégzett bűncselekmény elhatárolása és a megkülönböztetés főbb jogi konzekvenciái.

Konzultáció + Tankönyv 92-93. o.

Egyes bűncselekmények esetében (tartós bcs-k illetve állapot-bcs-k) a büntetőjogi értelemben vett befejezettség eltér a köznap értelemben felfogottól. Ez utóbbit a bevégzettség fogalma öleli fel. Akkor válik egy cselekmény bevégzetté, amikor a jogtárgy elleni támadás véget ér.

A bevégzettség időpontjáig

- *az elkövetőnek nyújtott segítség megalapozhatja az azt tanúsító személy bűnsegédi vagy társtettesi minőségét,*
- *a passzív alany jogos védelmi helyzetben van*
- *az elévülési idő kezdő időpontja a bűncselekmény bevégzettségéhez kötődik.*

16. Az elkövetők típusai a Btk. szerint

Tankönyv 95. o.

A bűncselekmény elkövetői (Btk. 12. §)

Tettesek (Btk. 13. §)

Részesek (Btk. 14. §)

Önálló (közvetlen)
tettes

Közvetett tettes

Társtettes

Felbujtó

Bűnsegéd

17. A sui generis delictum fogalma, főbb esetei példákkal szemléltetve.

Konzultáció + Tankönyv 95. o., 86. o.

Sui generis előkészületi delictumok, sui generis részesi delictumok – A jogalkotó bizonyos előkészületi illetve részesi magatartásokat önálló bűncselekményként rendel büntetni; ennek indoka az, hogy az adott magatartás már önmagában jelentős mértékben veszélyeztet bizonyos társadalmi értékeket.

18. A közvetett tettesség fogalma, esetei.

Btk. 13. § (2) bek. + Tankönyv 100. o.

19. A társtetteség objektív és szubjektív feltétele.

Btk. 13. § (3) bek. + Tankönyv 101-102. o.

objektív: kettő vagy több elkövető, azonos bűncselekmény törvényi tényállásának közös elkövetése

szubjektív – szándékegység

20. Mit jelent a részesség járulékos jellege?

Tankönyv 104. o.

A részesség feltételez egy szándékos és legalább kísérleti szakaszig eljuttatott tettesi alapcselekményt.

21. A bűnsegély módja szerint milyen típusait különböztethetjük meg?

Tankönyv 108. o.

Fizikai és pszichikai bűnsegély.

22. A felbujtás és a pszichikai bűnsegély, valamint a fizikai bűnsegély és a társtetteség elhatárolása. *Konzultáció + Tankönyv 106-108. o.*

	Felbujtás	Pszichikai bűnsegély
--	------------------	-----------------------------

A cselekménynek az elkövető szándékára gyakorolt hatása alapján	<i>Szándékkiváltó hatás</i>	<i>Szándékerősítő hatás</i>
A tettesi alapcselekményhez való időbeli viszony alapján	<i>Kizárólag a tettesi alapcselekményt megelőzően (amíg a cselekmény nem lép a kísérleti szakaszba).</i>	<i>A tettesi alapcselekményt megelőzően, illetve azzal egy időben.</i>

	Társtettség	Fizikai bűnségély
A törvényi tényálláshoz való viszony alapján	<i>A magatartás mindig a tényállás keretei közé illeszkedik</i>	<i>A magatartás mindig a törvényi tényállás keretein kívül marad</i>
A törvényi tényállást megvalósító tudattartalma alapján	<i>Feltétele az elkövetők közötti szándékegység megléte, illetve egymás tevékenységének kölcsönös tudata</i>	<i>Nem feltétel, hogy a tettes tudjon a segítségnyújtásról</i>

23. A társas bűnelkövetési alakzatok típusai és elhatárolásuk.
Btk. 459.§. (1) bek. 1. 2. és 3. 13 pont + Tankönyv 109-113. o.

	Csoportos elkövetés	Bűnszövetség	Bűnszervezet
Az elkövetők száma	<i>legalább három</i>	<i>legalább kettő</i>	<i>legalább három</i>
A bűncselekmények száma (szándékosság)	<i>egy bűncselekmény elegendő</i>	<i>legalább kettő bűncselekmény elkövetése vagy erre vonatkozó megállapodás</i>	<i>legalább két bűncselekmény elkövetésére irányul, amelyek büntetési tétele öt évi vagy azt meghaladó szabadságvesztés (szervezeti cél)</i>
Szervezettség foka	<i>nem feltétel</i>	<i>bűncselekmények szervezett elkövetése vagy ebben megállapodás</i>	<i>hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport (huzamosabb időn át tartó működés)</i>
Szükséges feltétel	<i>egy bűncselekmény kísérleti szakba juttatása</i>	<i>legalább egy bűncselekmény kísérleti szakba juttatása</i>	<i>előkészület esetén is megállapítható a bűnszervezet (bűnszervezetben részvétel sui generis deliktum), de a súlyosabb jogkövetkezmények legalább egy bűncselekmény kísérleti szakba juttatása esetén alkalmazhatóak</i>

Jogkövetkezmény	<i>minősítő körülmény, amelyhez súlyosabb büntetési tételt rendel a Btk.</i>	<i>minősítő körülmény, amelyhez súlyosabb büntetési tételt rendel a Btk.</i>	<i>általános részi rendelkezésekben meghatározott szigorúbb jogkövetkezmények</i>
Negatív feltétel		nem jön létre bünszervezet	

24. A csoportos elkövetés értelmezése figyelemmel a Kúria Büntető jogegységi határozataira.

Tankönyv 109-110. o. + 2/2000. BJE + 4/2007. BJE

A csoportos elkövetés megállapításának feltételei:

- *legalább 3 elkövető (függetlenül attól, hogy a sértett valamennyiüket észleli-e)*
- *a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében jelen vannak*
- *akár tettesek, akár részeseik is lehetnek (akkor is megállapítható, ha valamelyikük nem büntethető, de diszpozíciószerű magatartást tanúsít.)*

25. Sorolja fel a bűnkapcsolati alakzatokat!

Tankönyv 115-117. o.

A bűnpártolás, a pénzmosás, a feljelentési kötelezettség elmulasztása és a bűnös közömbösség.

26. A bűncselekményi egység, bűncselekményi többség és a bűnhalmazat fogalma

Tankönyv 118. o.

Egyetlen bűncselekmény megvalósulása - egység

Több bűncselekmény azonos elkövető általi elkövetése - többség

A többség akkor halmazat, ha a több bűncselekményt egy eljárásban bírálják el.

Btk 6. § (1)'' Bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.''

27. A bűncselekményi egység fajtái.

Tankönyv 118-119. o.

Természetes egység, törvényi egység, látszólagos halmazat

28. Sorolja fel a törvényi egység típusait!

Tankönyv 119-121. o.

1. Folytatólagos egység, 2. összetett bűncselekmény, 3. összefoglalt bűncselekmény, 4. a törvényi egység sajátos esete, 5. üzletszerűség, 6. érték-egybefoglalás.

29. A folytatólagos egység törvényi feltételei.

Tankönyv 119. o. Btk. 6. § (2) bek.

6. § (2) Nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.

30. Az összetett és az összefoglalt bűncselekmények összehasonlítása

Tankönyv 120. o.

összetett bűncselekmény: a törvényhozó két – egyébként önálló – bcs-ből egy harmadikat hoz létre; a két (rész)cselekmény között cél-eszköz viszony áll fenn (pl. cél – lopás eszköz – rongálás => dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás)

összefoglalt bűncselekmény: szintén rész-cselekményekből áll; az egységbe foglalás

indoka az, hogy a halmazati büntetésnél súlyosabb büntetés kiszabására legyen lehetőség (pl. több ember sérelmére elkövetett emberölés)

31. A bűnhalmazat
fajtái.

Tankönyv

122. o.

1. alaki halmazat – az elkövető egy cselekményével egyszerre több bűncselekményt valósít meg

1.a homogén alaki halmazat - a megvalósított több bűncselekmény azonos (pl. az elkövető egyetlen nyilatkozatában három személyt vádol hamisan – három rendbeli hamis vád)

1.b heterogén alaki halmazat – a megvalósított több bűncselekmény különböző (pl. az elvétés esete)

2. anyagi halmazat - az elkövető több cselekményével valósít meg több bűncselekményt

2.a heterogén anyagi halmazat – a több cselekménnyel megvalósított több bűncselekmény különböző. (pl. ha a terhelt lopást követ el, majd egy héttel ezután testi sértést)

2.b homogén anyagi halmazat – a több cselekménnyel megvalósított több bűncselekmény azonos (pl. a terhelt két különböző alkalommal követ el lopást)

32. A specialitás és a szubszidiaritás - mint a látszólagos alaki halmazat kiküszöbölésére szolgáló elvek – értelmezése.

Tankönyv 121 o.

A specialitás elve szerint a speciális, több ismérvet tartalmazó tényállás megelőzi az általános tényállást és csak az előbbit kell megállapítani. (Pl. erős felindulásban elkövetett emberölés – emberölés)

A szubszidiaritás elve szerint a szubszidiárius (kiszegítő) tényállás csak akkor alkalmazható, ha a cselekménnyel megvalósított másik (vagy súlyosabb) bűncselekmény nem állapítható meg. (becsületsértés – rágalmozás; kényszerítés - zsarolás)

33. Mikor beszélünk büntetlen eszközcselekményről?

Tankönyv 122. o.

büntetlen eszközcselekmény - nem állapítható meg a célcselekmény mellett az eszközcselekmény, ha a kettő között szükségszerű kapcsolat van, azaz a célcselekmény az eszközcselekmény nélkül nem követhető el (pl. intellektuális közokirat-hamisítás (342. § (1) c)) a kettős házasság (214. §) büntette mellett nem állapítható meg halmazatban).